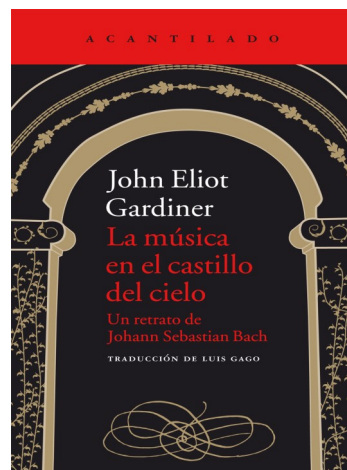

PLAYLIST. A l'audició escoltarem fragments de les següents obres:

- J. Christoph Bach. *Der Mensch vom Weibe geboren* (motet)
J.S. Bach-F. Mendelssohn. *Ciacona de la partita n.2 en re menor*
A. Vivaldi *Reconstrucció del concert per a clarinet (fragment 'La tòrtora')*
G. F. Händel *Zadok, the priest (Coronation anthem)*
L. Van Beethoven *Duet 'Oh namenlose Freude' (Fidelio)*
J. Brahms *Concert per a piano n.1 en re menor op 15 (Maestoso)*
P. I. Txaikovski *'La pepa malalta' (Àlbum de la joventut)*
A. Bruckner *Locus iste (motet)*
F. Chopin *Masurca en fa menor op.7*
Karol Mikuli *Masurca en si menor op.11*
Nadia Boulanger *Tres peces per a cello i piano*
Igor Strawinsky *Simfonia n.1 en mi bemoll op.1*
G. Puccini *Aria 'Vittoria, vittoria' de l'òpera 'Giani Schichi'*

Feliç Sant Jordi 2024, recomanació inclosa

Llibre(s) de família

Fills únics, mares i pares adoptius

(Cicle d'audicions comentades per Joan Estrany, crític i divulgador musical)

Piano Sonata in B minor
S. 178
Dedicated to Robert Schumann
Franz Liszt
(1811-1886)

Lento assai
piano
p'sotto voce

Allegro energico

Emparentats per la docència

AUDICIÓ IV

Diumenge, 21 d'abril a les 12'00 h. Entrada gratuïta

Quan les branques no es bifurquen

Beethoven, Brahms i Bruckner, 3 de les 4 grans B germàniques. Tots ells fadrins vitalicis.

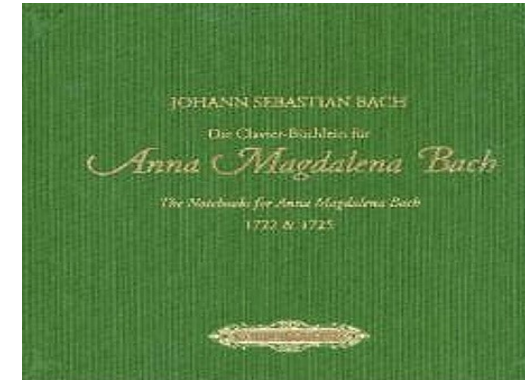
Pubils, fadrins i maternitat adoptiva

La família nombrosa era aleshores norma i no excepció. Els fills pubils eren 'rara avis' a l'Europa dels segles XVII i XVIII, com ho comencen a ser les famílies nombroses al segle XXI. Furgant en els registres i apel·lant debades a la memòria hom no ha aconseguit trobar cap pubil, cap fill únic *stricto sensu*, al panteó dels compositors cèlebres. Tots tingueren almenys germà o germana. Així, doncs, l'apel·latiu 'únic' no l'hem d'entendre aquí en la seva literalitat, ans com la condició d'individu sense descendència: sense torn de rèplica.

Fadrins de solera porten el compàs de la música simfònica del segle XIX: Beethoven, Brahms, Txaikovski i Bruckner. A diferència de Bach, cap dels abans esmentats va poder transmetre el seu geni o mestratge a la generació posterior, simplement perquè aquesta no existí.

Les docències, doncs, deixaran poc a poc de ser hereditàries i començaran a sovintejar els grups d'iguals. El *grup dels cinc* a Rússia, el *dels sis* a França, el *dels vuit* a Catalunya... L'ofici de músic estarà definit no tant per via sanguínia com per les relacions d'amistat mestre-deixeble: Schumann-Brahms; Schönberg-Webern-Berg...

L'any 1853 Robert Schumann, Johannes Brahms i Albert Dietrich signaren a tres mans un experiment musical que batejaren amb l'acrònim **FAE** (fa, la mi; *Frei Aber Einsam*, lliure però tot sol). Aquesta sonata per a violí i piano dedicada a Joseph Joachim, de triple autoria, segellà una de les amistats més intenses i decisives (Schumann moria tres anys després) de la música vuitcentista. Atesa la diferència d'edat entre el deixeble, Brahms (vint anys), i el mestre, Schumann (43), cal pensar que aquest vincle incorpora un component d'estima paternofamiliar.

Sembla que la condició mortal de l'individu (i no tant l'atàvica del col·lectiu) comença a guanyar adeptes amb l'entronització de l'ego creador. Els destinataris de les obres no són ja mecenes, bisbes o nobles, la gènesi de la composició no respon necessàriament a un encàrrec o a una rutina gremial, ans a la necessitat de satisfer únicament l'impuls del músic. Les dedicatòries ja no aniran adreçades als protectors, i sí als mestres, als alumnes, als col·legues de professió, *als iguals*.

L'èpica deixa d'esser monopoli exclusiu dels vencedors, els derrotats reivindiquen el seu dret al relat: la vulnerabilitat, el desencís i la feblesa són elements tan romàntics o més que l'eufòria.

Nadia Boulanger,

fadrina també, mare 'adoptiva' de centenars de músics del segle XX: Daniel Barenboim,, Aaron Copland, John Eliot Gardiner, Philip Glass, Roy Harris, Quincy Jones, Dinu Lipatti, Igor Markevitch, Julia Perry, Soulima Stravinsky, Astor Piazzolla...

Una de les activitats més lucratives de Fryderyk Chopin va ser la docència, a la que dedicà els darrers 17 anys de la seva vida. Alguns afirmen que s'estimava més les lliçons de piano que els recitals. El seu no és un cas aïllat són una munió els compositors que feren de la transmissió de coneixements l'essència del seu ADN. Al seu veïnat parisenc, Franz Liszt, li sortien deixebles sota les pedres. També a París, el belga César Franck aconseguí una rotllada de fervents seguidors: Vincent d'Indy, Ernest Chausson, L. Vierne. Reinecke a Leipzig, el mateix (L. Janáček, E. Grieg, C Sinding, I. Albéniz), Rimsky a Sant Petersburg (A. Glazunov, I. Stravinsky, A. Lyadov, S. Prokofiev, Ottorino Respighi). Però cap d'ells assolí la dimensió de docent total com la pedagoga Nadia Boulanger (1887-1979).

La compositora francesa d'ascendència russa constitueix l'alfa i omega de la docència musical al segle passat. Germana de Lili Boulanger (1893-1818) i alumna de Gabriel Fauré, fou una de les primeres directores d'orquestra de la història, però sobretot esdevingué la mare espiritual d'alguns dels músics més talentosos del segle XX. Un fadrinatge vitalici ben prolífic, si hem de fer cas als més de mil alumnes que van rebre lliçons de *mademoiselle* Boulanger.